
Zasloužíme pětku z vědomostí o našich školách

Zasloužíme pětku z vědomostí o našich školách

12.12.2008, rubrika: Názory, strana: 9, autor: Tomáš Zatloukal

Znalosti matematiky a přírodních věd se za posledních třináct let nejvíce zhoršily u českých školáků. Jejich učitelé zase patří mezi nejméně spokojené na světě. Toto je jeden ze závěrů zprávy mezinárodního srovnávání TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study).

Přestože je vzdělávání uvedeno mezi prioritami programového prohlášení vlády i prioritami nejsilnější opoziční strany, ve skutečnosti se dlouhodobě až trvale ocitá na pokraji zájmu politických elit. Tak trochu to potvrzuje i analýza výsledků voleb do zastupitelstev krajů, kterou si nechala zpracovat sociální demokracie. Ve výčtu prioritních oblastí společenského života v České republice vzdělávání zcela chybí.

Je tak nevýznamné, nebo tak málo kontroverzní? Nikoliv. Problémy a potřeby vzdělávacího systému jsou jen zoufale nedostatečně analyzovány a prezentovány. Neznáme odpovědi na mnohé klíčové otázky.

Chceme například základní vzdělávání rozvíjet v konkurenčním prostředí, nebo budeme usilovat o to, aby maximální počet škol u svých žáků docílil získání požadovaných kompetencí?

Chceme na úrovni středního školství konkurenci škol a oborů, nebo budeme jejich počty regulovat?

Chceme vysoké školy orientovat více na aktivity výzkumné, nebo upřednostňovat výuku a toto také zohlednit v jejich financování?

Víme, zda náš vzdělávací systém využívá efektivně nejen finanční zdroje do něj vložené, ale zejména také intelektuální potenciál žáků a studentů?

Takových jednoduchých otázek je samozřejmě možné si položit ještě více. Ale důležitá je schopnost na základě faktů a analyzovaných cílů vzdělávacího procesu na ně kompetentně odpovédět.

Pak můžeme provádět konkrétní kroky k jasnému směřování českého vzdělávání. Bez této analýzy, diskuse a stanovení priorit nejsme schopni komunikovat s pedagogy, rodiči, studenty ani s veřejností.

Přestože je vzdělávání ve státním rozpočtu se svými 123 miliardami druhou nejvýznamnější položkou, o jeho efektivitě nevíme zhola nic. Jsme jedinou zemí v EU, která neprovádí systematické srovnávání výsledků žáků. Neznáme tak „přidanou hodnotu“ jednotlivých škol, čili míru jejich zásluhy na získaných znalostech žáků. Kvůli tomu nedokážeme určit, zda naše školství pracuje neefektivně a je nákladné, nebo naopak podfinancované.

Když začaly politické elity v Británii uvažovat o zahájení reformních kroků ve svém vzdělávacím systému, provedly hned na počátku jeho důkladnou analýzu. Výsledkem bylo vyčíslení finančních přínosů změn pro státní rozpočet i pro jednotlivce. Tyto výnosy je samozřejmě možné očekávat ve středně až dlouhodobém horizontu šesti osmi let a pohybují se až kolem 11 procent ročně. Je to stejné jako v každém jiném sektoru. Je třeba nejprve investovat a pak očekávat výnosy. Bohužel, u nás neexistuje žádná studie, která by mohla sloužit jako základ modernizace českého školství.